

**Қоршаған ортаны қорғау министрі Н. Қаппаровтың
Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісіндегі Үкімет
сағатындағы «Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің
экологиялық проблемаларды шешудегі және Қазақстан
Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі бойынша
шаралары туралы» баяндамасы**

Астана қаласы

2013 жылдың 7 қазаны

**Құрметті Төраға!
Құрметті депутаттар!**

(1-слайд). Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің экологиялық проблемаларды шешудегі және Қазақстан Республикасының «жасыл» экономикаға көшуі және өткен жылғы маусымдағы Үкімет сағатында депутаттар берген ұсынымдарды орындау бойынша қабылдаған шаралары туралы баяндама жасауға рұқсат етіңіздер.

Президент Нұрсұлтан Назарбаевтың басшылығымен Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығы ішінде біз айтарлықтай экономикалық өсуге, әлеуметтік прогреске және саяси тұрақтылыққа қол жеткіздік.

Сонымен қатар, бізге Кеңес Одағынан технологиялық прогрестің жағымсыз салдарынан экологиялық зардап мирас болып қалды. Нәтижесінде Арал теңізі өз суының көп бөлігінен айырылды, Семей өңірінде күні бүгінге дейін ядролық

радиацияның ізі сақталуда, құнарлы жерлер жұтаңдады, су көздері қысқарды, көптеген қалдықтар көлемі жинақталды.

Біздің Президентіміздің алдында жинақталған проблемаларды шешудің нұсқаларын таңдау оңайға соқпады. Бір жағынан оларды болашақ ұрпақтың еншісіне қалдыра отырып, олардың шиеленісу шамасына қарай, жеке-жеке шешуге болар еді, бұл жауапкершіліктен жалтару және оңай жол болар еді.

Баламалы нұсқасы орнықты болашақтың радикалды көрегендігіне еру болып табылады. Бұл еліміздің инфрақұрылымы мен экономикалық даму моделін толық қайта қарап шығуды қажет етеді. Бұл барлық бизнес құрылымдардың, еліміздің әрбір азаматының және барлық мемлекеттік органдардың мүдделерін қозғайды. Президент Үкімет пен Министрлер кабинетіне Қазақстанның жасыл экономикаға көшу тұжырымдамасын әзірлеу жөнінде тапсырма бергенде дәл осындай шешімді қабылдады.

(2-слайд). Ағымдағы жылғы мамыр айында Қазақстан Республикасының Президенті өзінің Жарлығымен Қазақстан Республикасының «жасыл» экономикаға көшуі жөніндегі тұжырымдамасын бекітті.

«Жасыл» экономикаға көшу жөніндегі тұжырымдаманы іске асыру мақсатында Үкімет 2013-2020 жылдарға арналған Іс-шаралар жоспарын бекітті. Жоспарда қалдықтарды басқару жүйесін жаңғырту және ауаның ластануын төмендету, су

ресурстарын басқару жүйесін жетілдіру, орнықты ауыл шаруашылығы қағидаттарын енгізу; энергия тиімділігін және энергия үнемдеуді арттыруға бағытталған іс-шараларды іске асыру, энергия қоржындарын жаңғырту және жаңартылатын энергия көздерін дамыту бойынша бірқатар шаралар қабылдау көзделген.

Келер жылдарға біздің міндетіміз – белгіленген бастамалардың сәтті іске асырылуына күшімізді біріктіру.

(3-слайд). «Қазақстан-2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауына сәйкес Елбасымыз 2050 жылға қарай баламалы және жаңартылатын энергия түрлерінен елімізде тұтынылатын барлық энергияның 50 пайызына дейін өндіруге қол жеткізу міндетін қойды.

Электр энергетикасын дамыту бағдарламасы бойынша жоспарлар шеңберінде Жаңартылатын Энергия Көздерін дамытудың нақты нысаналы көрсеткіштері және оған жетудің жолдары қабылданған, ол былайша есептелген: **2050 жылға қарай** баламалы және жаңартылатын көздер үдесі Мемлекет басшысы белгілеген 50 пайызға құрауы тиіс.

Әлемнің ең үздік тәжірибесін ескере отырып, жаңартылатын энергия көздерін сәтті дамыту мақсатында Сіздердің қолдауларыңыздың арқасында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау мәселелері бойынша

өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды.

Біз жекелеген еуропалық елдердің қателіктерін қайталамаймыз, олар сектордың дамуын басқарылмайтын траекторияға ауытқып кеткен. Сондықтан, Өздеріңіз білетіндей, Заң сондай параметрлер шегінде сектордың дамуын қадағалауға мүмкіндік беретін, экономика және электр энергия мұқтаждарын қанағаттандыратын және өңірлердің әлеуметтік және технологиялық мүмкіндіктері ескерілетін бірқатар ережелер көздейді.

Қазақстан Жаңартылатын энергия көздері нарығына қолайлы уақытта кіріп жатқанын атап өту артық емес. Алғашқылардың бірі Германия мен Испания сияқтылар, мысалы, Еуропада технологиялар дамымаған кезде ірі салымшылар болды, олардың құны кейінгі онжылдықта айтарлықтай құлдырады. Бізде осы елдердің тәжірибелерін көре отырып, таңдау, технологияларды дамыту мүмкіндігі бар, құны салыстырмалы түрде алғанда тұрақталды және жоғары құбылмалылығын көрсетпейді, мысалы, құны жылына 1 пайыз түсетін жел технологиялары және бүгінге дейін белсенді дамыған және толық дамымаған технологияларды ендіруге байыппен қарайды, құны жыл сайын 10 пайызға түсетін күн технологиялары.

Біздің Министрлік Индустрия және жаңа технологиялар министрлігімен бірлесе отырып, **2013 – 2020 жылдарға**

арналған Жаңартылатын энергия көздерінің жобаларын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеуде.

2020 жылға қарай жалпы қуаты **1 ГВт** болатын **31 жаңартылатын энергия көздерінің объектісін** пайдалануға беру жоспарлануда.

Жергілікті және халықаралық инвесторлар тарапынан секторға деген қызығушылық артуда. Әзірше, Жамбыл облысында жалпы қуаты 11.3 МВт болатын 2 шағын ГЭС, Жамбыл және Ақмола облыстарында жалпы қуаты 2.25 МВт болатын жел электр станциясы сияқты қуаты аз алғашқы пилоттар іске асыруға кірісіп кетті. Осы жылдың соңына дейін тағы да жалпы қуаты 9 МВт бірқатар жобалар пайдалануға беріледі деп күтілуде.

(4-слайд). Бұрын қабылданған заңнамаға сәйкес 2013 жылдан бастап қазақстандық көміртегі нарығы іске қосылды. Оның дамуы парниктік газдар шығарындыларын қысқартуға және ұлттық деңгейде төмен көміртекті технологияларды ендіруге мүмкіндік береді.

(5-слайд). **2013 жылға арналған** Парниктік газдар шығарындыларына квоталар бөлудің ұлттық жоспары қабылданды. Бірінші Ұлттық жоспарға энергетика, өнеркәсіп және көмір, мұнай және газ өндірісі салаларынан 178 кәсіпорын кірді, олардың шығарындаларының жалпы көлемі **147,2 млн. тонна көміртегіні** құрайды.

(6-слайд). Су ресурстарын басқару саласына келсек, Стратегия – 2050 атты Қазақстан Республикасы Президентінің Жолдауында Үкіметтің алдында **2020 жылға қарай** халықты және **2030 жылға қарай** ауыл шаруашылығын тұрақты сумен жабдықтауды қамтамасыз ету мақсаты қойылды. **2050 жылға қарай** су ресурстарына байланысты барлық проблемалар шешілуі тиіс. Елбасы қойған міндеттерді іске асыру мақсатында Министрлік Су ресурстарын басқару жөніндегі мемлекеттік бағдарламаны әзірлеуде. Бағдарламаны әзірлеу осы жылдың соңына дейін аяқталады.

Бағдарламаны әзірлеу барысында жүргізілген талдау күтіліп отырған суды тұтынудың өсу үрдісі және су ресурстарымен қамтамасыз етудің төмендеуі өңірлік тапшылықтың өсу қаупі бар деген тұжырым жасауға мүмкіндік береді, яғни Қазақстандағы сегіз су бассейнің алтауы 2020 жылға қарай ұшырауы мүмкін. Егер су ресурстарын пайдаланудың және басқарудың тиімділігі артпайтын болса, онда 2040 жылға қарай су тапшылығы артады, ол өз кезегінде халықты сумен қамтамасыз етуге, ЖІӨ өсуіне және экология жағдайына кері әсерін тигізеді.

Су ресурстарының тапшылығын жою үшін су ресурстарының қолжетімді көлемін пайдаланудың және ұлғайтудың тиімділігін басқару қажет.

Қазақстандағы тұтынушылардың барлық типтері бойынша суды үлесті тұтынуды төмендету және рационализациялау

бойынша шаралар жылына орташа құны 15 миллиард теңге болатын $9,5 \text{ км}^3$ суды үнемдеуді қамтамасыз ете алады.

Су ресурстарының қолжетімді көлемін ұлғайту шектес мемлекеттерден су ағындарының елеулі төмендеуіне жол бермеу, қолданыстағы және инфрақұрылымды жаңарту және жаңасын салу есебінен жерасты суларын пайдалануды ұлғайту мақсатында, атап айтқанда ауыл шаруашылығы мұқтажы үшін, сондай-ақ су ресурстарын ауыстыру, сумен жабдықтаудың бірнеше баламалы нұсқаларын қараумен және болжамды үлгілерге негізделе отырып еріген суларды ұстау үшін жаңа инфрақұрылымдарды салу трансшекаралық сулар бойынша келіссөздер процестерін орынды ретке келтіру есебінен мүмкін

Атап айтқанда Бағдарлама жобасында оңтүстік өңірлерді дамытудың кешенді жоспарымен көзделген іс-шаралар ескеріледі, түрлі өңірлерде су тапшылығын жабуға, мысалы Шідерті – Астана каналын салуға бағытталған бірнеше мега-жобалар қаралады.

Ауыз судың талап етілген сапасы мен орнықты қорына және қалалық сарқынды суларды тазартудың стандарттарына қол жеткізу үшін ауыз су мен қалалық сарқынды сулар стандарттарын жаңартумен және олардың сақталуына мониторингті қамтамасыз етумен коммуналдық шаруашылықтың инфрақұрылымын қалпына келтіру қажет. Өнеркәсіптік сарқынды суларды тазартуды барлық жерде қамтамасыз ету қажет.

Су шаруашылығы саласындағы ұлттық басымдықтарды/саясатты анықтау үшін ведомствоаралық кеңесті құру ұсынылатын болады.

Ағымдағы практикалық қызметке келер болсақ, Министрлік Нұра, Елек өзендерін тазарту бойынша жобаларды іске асыруды жалғастыруда.

(7-слайд). Су объектілерінің режимдерін реттеу бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуде.

2013 жылға бассейндер мен облыстар бөлігінде су пайдалану лимиті – **27,5 млрд.м³ көлемінде** бекітілген. Алдын ала мәліметтер бойынша ағымдағы жылдың **6 айында** экономика салалары бойынша су алу көлемі **16,2 млрд.м³** құрады.

Ағымдағы жылы барлық су тұтынушылар бекітілген лимиттерге сәйкес су ресурстарымен қамтамасыз етілді.

Экономика салаларын сумен қамтамасыз етуден басқа су ресурстарының үлкен көлемі, бірінші жартыжылдық бойынша **15 км³**, су объектілеріндегі флора мен фаунаның экологиялық орта мекенін сақтау үшін пайдаланылды. Атап айтқанда, Ертіс, Шідерті, Нұра, Іле өзендері бойынша табиғатты қорғау мақсатындағы су жіберу жүзеге асырылды.

Кіші Арал теңізіне табиғатты қорғау мақсатындағы су жіберу көлемі **3км³** құрады. **Бұл оны жобалық деңгейге дейін қалпына келтіруге мүмкіндік берді.** Сондай-ақ, Сырдария өзенінің бассейні бойынша теңіз жағасындағы өзендер жүйесіне

су жіберу жүзеге асырылды. Нәтижесінде Кіші Аралды минерализациялау төмендетілді, балық ресурстары мен олардың өндірістік аулау көлемін өсіруге қолайлы жағдай жасалды, **жалпы экологиялық жағдай жақсартылды.**

Шектес мемлекеттермен трансшекаралық өзендерді бірлесіп пайдалану және оларды қорғау мәселелері бойынша мемлекетаралық ынтымақтастыққа үлкен назар аударылуда.

Трансшекаралық Сырдария өзенін бірлесе пайдалану мәселелерін реттеу бойынша қабылданған шаралардың нәтижесінде **2013 жылдың** вегетациялық кезеңі сәтті аяқталды.

Қазақстан-Ресей бірлескен комиссиясының шеңберінде Жұмыс топтары трансшекаралық өзендердің режимін реттеу бойынша жұмыс жүргізді. Нәтижесінде трансшекаралық өзендер объектілеріндегі су тасқыны проблема қиындық туғызған жоқ.

Жоспарға сәйкес **Қытай Халық Республикасымен** трансшекаралық өзендердің суын бөлу бойынша **жұмыс жалғастырылды.**

Тегеран конвенциясы – бүгінгі күні қоршаған ортаны қорғау бойынша каспий жағалауындағы мемлекеттердің жалпы міндеттерін реттейтін жалғыз құжат. **2012 жылы** Қазақстан Каспий теңізін жер үстіндегі көздерден және құрлықтағы жүзеге асырылатын қызмет нәтижесіндегі ластанудан қорғайтын хаттамаға қол қойды.

Министрлік Каспий теңізінің қазақстандық бөлігінің мониторингін одан әрі дамыту көзделген Қазақстан Республикасының экологиялық және гидрометеорологиялық мониторингінің кешенді жүйесін құру бойынша қаржылық-экономикалық негіздеме әзірлеуде.

(8-слайд). Бекіре тұқымдас балықтардың түрін сақтау - ең маңызды экологиялық проблемалардың бірі болып табылады.

Жыл сайын құқық қорғау және табиғат қорғау ведомстволарымен бірлесіп, Жайық-Каспий бассейнінің балық шаруашылығы су қоймаларында бекіре тұқымдас балықтардың түрін қорғауға және заңсыз балық аулаумен күресуге бағытталған «Бекіре» балық қорғау акциясы өткізіледі.

(9-слайд). Каспий теңізінің су биоресурстары жөніндегі комиссия жұмысының шеңберінде бекіре тұқымдас балықтарды аулауға бесжақты мораторий енгізу мәселесі пысықталуда. Қазақстан өз тарапынан ондай тыйымды әлдеқашан қабылдаған. Бүгінгі күні Жайық өзені бекіре тұқымдас балықтардың уылдырық шашудың табиғи жерлері сақталып қалған жалғыз өзен болып табылады. Жыл сайын Атырау және Жайық-Атырау бекіре балық өсіру зауыттарымен табиғи ортаға 7 млн. жуық дана шабақ балықтарын жіберіледі. Атырау облысында жылына қуаты 30 млн. дана шабақ балықтары болатын жаңа бекіре балық өсіру зауытының құрылысы бойынша шаралар қабылдануда. Басқа да құнды балық түрлерінің өсімін молайту бойынша жұмыстар жүргізілуде. Жыл

сайын мемлекеттік мекемелер су айдындарына 158 млн. дана құнды балықтардың жасанды өсірілген шабақтарын жібереді.

«Жасыл экономикаға» көшу жөніндегі тұжырымдаманы іске асыру жөніндегі Іс-шаралар жоспарының шеңберінде 2014 жылы 2020 жылға дейінгі балық шаруашылығын дамыту бағдарламасы әзірленетін болады. Бағдарлама балық шаруашылығы су қоймаларының ресурстық әлеуетін сақтауға, молықтыруға және ұтымды пайдалануға, олардың өнімділігін арттыруға және тауарлы балық шаруашылығын дамытуға және әлемдік тәжірибеде балық шаруашылығын дамыту саласындағы озық әдістер мен заманауи технологияларды қолдануды ескере отырып өңдеуге бағытталған іс-шаралар кешенін іске асыруды көздейді.

(10-слайд). Қазақстан-2030 Стратегиясында және Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларында Президент басым бағыттардың бірі ретінде орман және аңшылық шаруашылығын дамытуға көңіл бөледі.

Қазақстан Республикасының «жасыл» экономикаға көшуі жөніндегі іс-шаралар жоспарын іске асыру шеңберінде Министрлік 2020 жылға дейін Орман саласын дамыту бағдарламасын әзірлейді.

Қазіргі уақытта Министрлік Ормандарды сақтау және республика аумағының орманды жерлерін көбейту жобасын іске асыруда. Арал теңізінің кеуіп қалған табанында 5 мың га алаңда сексеуіл отырғызу әдісімен фитомелиорация жүргізілді.

Биылғы жылдың күзінде 1 мың га алаңда сексеуіл егілетін болады. Аумақтарында жалды ормандары бар «Семей орманы» және «Ертіс орманы» резерваттарында жыл сайынғы орман молықтыру көлемі 5 мың га жетті.

Жалпы республика бойынша ағымдағы жылы орман молықтыру 68,7 мың га алқапта жүргізу жоспарлануда. Перспективада республикада орманды молықтыру бойынша жұмыс көлемі 2020 жылға қарай жыл сайын 80,0 мың гектарға дейін жеткізу жоспарлануда.

Астана қаласында жасыл аймақ құру бойынша жұмыстар жалғасын табуда. Ағымдағы жылы 5 мың га алқапта ағаш отырғызу жұмыстары жүргізілді. Астана қаласының маңайында жасыл екпелердің 65 мың га отырғызылды. Перспективада 2015 жылға дейін Астана қаласының маңайындағы жасыл аймақты 75,0 мың гектарға дейін жеткізу жоспарлануда.

Қазір жұмыс істеп жатқан ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жалпы алаңы 23,7 млн. га немесе еліміздің ауданының 8,5 пайызын құрайды және жұмыс істеп тұрған 6 аумағын кеңейту және 14 жаңасын құру жоспарлануда. Болжамды түрде олардың алаңын 2015 жылға дейінгі кезеңде 24,5 млн. га, 2020 жылға дейін 26-27 млн. га дейін жеткізу жоспарлануда, бұл ел аумағының 10% құрайды.

2013 жылға арналған жоспарда Іле-Алатау ұлттық табиғи паркіндегі желсұлатпаны тазарту бойынша – 185 гектар, орманның 155,9 га тазартылды.

Орман өрттерін алдын алу бойынша жұмыстар жүргізілуде. Ағымдағы жылғы республиканың мемлекеттік орман қоры аумағында алаңы 1112 га, оның ішінде орман көмкерген 944 га болатын 246 орман өрті тіркелді. Орман өртінен болған залал республика бойынша 10,8 млн. теңгені құрады.

(11-слайд). Сирек кездесетін және құрып кету қауіпі бар жабайы тұяқты жануарлар мен киіктердің санын сақтау және қалпына келтіру бойынша жұмыстар жүргізілуде. Қолданып жатқан шаралардың нәтижесінде киіктер санының оң өсу үрдісі байқалады, 2013 жылы 187 мың басқа жетті. Перспективада 2025 жылға қарай киіктердің санын кәсіпшілік деңгейге дейін жеткізу міндеті тұр, ғалымдардың деректері бойынша 500 мың дарақты құрайды.

Қабылданған шаралар нәтижесінде сирек кездесетін және құрып кету қауіпі бар жабайы тұяқты жануарлар саны тұрақталды. Олардың таралу мекенін ұлғайту үшін оларды жаңа мекендеу орындарына жүйелі көшіру және қайта ықпалдасу бойынша мамандандырылған орталық құру жоспарлануда.

Министрлікпен мемлекеттік-жекеменшік серіктестік шеңберінде қамаудағы және жартылай еркін жағдайларда жануарлардың аңшылық түрлерін жабайы өсіру бойынша іс-шараларға аңшылық шаруашылық субъектілеріне жәрдемдесу туралы мәселе пысықталуда.

Министрліктің бастамасы бойынша аңшылықты, аңшылық туризмді ұйымдастыру саласын дамыту мақсатында «Қансонар» аңшылардың қоғамдық бірлестіктері мен аңшылық шаруашылығы субъектілерінің Республикалық Қауымдастығының ұйымдастырылды. Қауымдастық аңшылық шаруашылығы қызметі саласымен айналысатын жеке және заңды тұлғалардың мүдделерін білдіретін болады.

Жабайы жануарлар түрлерін сақтауды қамтамасыз ету үшін Қылмыстық және Әкімшілік кодекстеріне жабай жануарларды заңсыз аулағаны үшін жауапкершілік шарасын күшейтетін браконьерлік күресу нормалары енгізілді.

(12-слайд) Қазақстан Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі іс-шаралар жоспарын бұдан әрі іске асыруда Министрлік 2013 – 2050 жылдарға арналған қатты тұрмыстық қалдықтарды басқару жүйесін жаңғырту бағдарламасын әзірледі. Аталған бағдарлама қазіргі уақытта мемлекеттік органдарда келісу үстінде.

Қазақстан енді ғана өзіндік қалдықтарды жинау және оны кәдеге жаратудың біріктірілген жүйесін құруды бастады. Қалдықтардың түзілуін қысқартуға бағытталған жүйе қалыптастырылатын болады. Өйткені, экономиканың өркендеуіне байланысты Қазақстанда коммуналдық-тұрмыстық қатты қалдықтардың табиғи өсуі болатыны анық.

Қазіргі уақытта еліміздің аумағындағы барлық қалдықтар қоқыстарға көму үшін апарылады. Астанадағыдан басқа ешбір қоқыс орны көмудің санитарлық нормалары мен экологиялық стандарттарына сәйкес келмейді. Жалпы алғанда барлық полигондардың әрекет ету мерзімдері өткен. Экономикалық тиімділік, сондай-ақ жаңа өңірлік инженерлік полигондар құрылысы жағдайында олар рекультивациялауды және қоқыс газын жинақтауды талап етеді. Республикамызда қоқыс тиеу (сұрыптау) станциялары жұмыс жасамайды. Ол жерде қайталама материалдық ресурстарды, сондай-ақ «жасыл» энергия және компост өндіру үшін көдеге жаратуға биологиялық ірігіш фракцияны алу мақсатында қалдықтарға терең сұрыптау жүргізуге болар еді. Ең соңғы, қалдықтарды бөлек жинау немесе тұрмыстық қатты қалдықтарды түзілу көзінде сұрыптау жүйесі мүлдем дамымай отыр.

Өзірленген Бағдарлама қатты тұрмыстық қалдықтармен жұмыс жасау жүйесін жетілдіруге, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, көдеге жарату және көму бойынша қызметтер кешенінің тиімділігін, сенімділігін, экологиялығын және әлеуметтік қолайлылығын арттыруға, басқарудың заманауи технологиялары мен әдістері негізінде ҚТҚ секторын жаңғыртуға, сондай-ақ еліміздің экологиялық заңнамасы талаптарын мүлтіксіз орындау бойынша шаралар қабылдауға бағытталған.

2014 жылы жинақталған өнеркәсіптік қалдықтардың аудиттерін жүргізуді, өнеркәсіптік қалдықтардың қайта өңдеу жөніндегі инфрақұрылым мен кәсіпорындар құруды қамтитын **Өнеркәсіптік қалдықтарды басқару бағдарламасын** әзірлеу жоспарлануда.

Кәсіпорындардың қалдықтары көлемдерінің жинақталу проблемаларын шешу мақсатында 2013 жылдан бастап Экологиялық кодекске реттеудің жаңа құралы енгізілді. Барлық кәсіпорындар қалдықтардың түзілуін қысқарту және оларды кәдеге жарату мен қайта өңдеуді арттыру жөніндегі іс-шараларды қамтитын Қалдықтарды басқару бағдарламаларын ұсынулары тиіс.

Бағдарлама тармақтары қоршаған ортаға эмиссияға рұқсат алу кезінде орындалуы міндетті талап болып табылатын арнайы табиғат пайдалану талаптарына қосылады. Ал, тармақтарды орындамау әкімшілік шараларынан бастап, содан туындайтын айыппұл мен залалды өтеуді қоса алғанда рұқсаттың күшін жою шараларына әкеледі.

(13-слайд). Иесіз қауіпті қалдықтарды басқару және жою мақсатында жарғылық капиталына мемлекеттің 100% қатысуымен «Жасыл Даму» АҚ құрылды. Сот шешімі бойынша республикалық меншікке берілген қауіпті қалдықтарды жою бойынша жұмыстар **2014 жылы** басталады. Бірінші кезеңде жұмыстар Қостанай, Қарағанды және Ақтөбе облыстарында басталмақ.

(14-слайд). Қоршаған ортаға кері әсерді азайтудың тиімді құралдарының бірі - мемлекеттік экологиялық бақылау болып табылады. **2013 жылдың 8 айында** экологиялық заңнаманы сақтау бойынша шаруашылық жүргізуші субъектілерге **4 мыңнан астам** тексеріс жүргізілді. 5 мыңнан астам бұзушылық анықталды.

(15-16 слайдтар). Сотқа шаруашылықтың қызметін тоқтату туралы 316 материал жолданып, оның ішінде 253 іс сот шешімімен қанағаттандырылды.

2013 жылдың бірінші жартыжылдығында мемлекеттің пайдасына 17,9 млрд. теңге өндірілді.

Министрлікпен экологиялық заңнаманы жүйелендіруге және тиімділігін жоғарылатуға бағытталған жетілдіруін жалғастыруда. Экологиялық заңнаманы одан әрі жүйелендіру және оның тиімділігін арттыру мәселелері биыл қабылданған 7 Заңда, 2 Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығында, 31 Үкімет қаулысында, 12 бұйрықта ескерілді. 3 Заң жобасының тұжырымдамалары әзірленді.

Мемлекет Басшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың бірқатар негізгі халықаралық бастамалары, атап айтсақ, ЭКСПО – 2017 және «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасы бізге мақтаныш сезімін ұялатады.

ЭКСПО қазақстанға өзін жасыл экономиканың қозғаушы күші ретінде көрсетуге мүмкіндік береді. біз бұл тұста Мәскеу мен Пекин арасында орналасқан Астана үшін Еуразияның

стратегиялық ғылыми, технологиялық және инновациялық хаб міндетін алу мүмкіндігін көреміз.

Министрлік «Астана ЭКСПО-2017» Ұлттық компаниясымен бірлесіп, ЭКСПО-2017 халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізудің тұжырымдамасының жобасын әзірледі. ЭКСПО аумағын көрмеден кейін пайдалану бойынша Жұмыс штабы құрылды. Тіркеу досьесі тарауының жобасы әзірленді, оның негізінде көрме бойынша негізгі іс-шаралар анықталатын болады.

Қазіргі уақытта жобаның үздік эскиз-дизайны сәулет кешенінің қорытындылары шығарылуда. Оған 22 мемлекеттен 49 компания қатысты. Конкурсқа 20 қазақстандық компанияның қатысқаны ерекше қуантады.

(17-слайд). «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасы халықаралық мойындауға ие болды және 2012 жылғы Рио-де-Жанейродағы Біріккен Ұлттар Ұйымының Орнықты даму жөніндегі конференциясының қорытынды құжатына енді. Аталған бағдарлама Орталық Азия елдерінің өңіріміздегі жасыл экономикалық өсуін қамтамасыз етуін және халықаралық ынтымақтастық және технологиялар трансферті, біліммен бөлісу және негізгі қаржылық институттар мен жеке сектор тарапынан қаржылық қолдау арқылы көрші өңірлерде елдердің күшін біріктіруі тиіс.

Ағымдағы жылы 30 қыркүйекте Министрлік Азия және Тынық мұхиты үшін экономикалық және әлеуметтік

комиссиямен, сондай-ақ Еуропалық экономикалық комиссиямен бірлесіп, «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасы және ЭКСПО – 2017 бойынша халықаралық конференция өткізді. Конференцияға халықаралық ұйымдар, үкіметтік емес ұйымдар, қаржылық институттар және Қазақстан Республикасының мен шетелдік мемлекеттік органдар қатысты. Конференция жұмысына екі жүз елуден астам отандық және шетелдік өкіл атсалысты.

Конференцияға қатысушылардың Хартияға қол қоюы «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасының ресми бастау алғанын білдірді. Қазақстанды қоса алғанда, сегіз мемлекет Хартияға қол қойып, «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасына саяси қолдау көрсететінін мәлімдеді. Біз Хартияға басқа мемлекеттердің қол қоюы бойынша және «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасын іске асыру үшін институционалдық негіздер қалыптастыру үшін жұмысты жалғастырамыз.

Бұдан әрі Конференция жыл сайын өткізілетін болады. Яғни, Қазақстанның ЭКСПО-2017-ге дайындығының даярлық кезеңдерінің бірі болып табылатын болады.

Құрметті депутаттар!

Қазақстан азаматтарының өмірі мен денсаулығы үшін қолайлы қоршаған ортаны және еліміздің «жасыл экономикаға» көшуін қамтамасыз ету үшін Министрлік барлық шараларды қабылдайтынын сенімділікпен айтамын.

